

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De beneuolentia. cap.xxxii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

esse vobis munda sunt omnia, O quam breue compen-
 sationumque sacrificium, quod intrinsecus, atque extrin-
 secus, totumque hominem mudat. Eleemolyna à mor-
 te liberat, & ipsa purgat peccata. Eleemolyna munus
 bonum est omnibus faciebus eam coram summo Deo.
 Hæc est, quæ perpetuos ignes ex tinguat. Hæc est, quæ
 redit peccatis. Hæc est, quæ Christum pascit esurien-
 tem in paupere. Hæc vestit nudum, hæc vilitat infirmum;
 hæc peregrinum hospitio accipit. Hæc est, quæ omnem
 angustiam carceris tollit, hæc omnem inopiam finit. Hæc
 diuibus confert remedia, Hæc vitam æternam compa-
 rat. Hæc fanerat Deum. Hæc continet regnum cælorum;
 hæc, quæ discernit agnos ab hædis; hæc est, quæ ad
 dextram collocat iudicis; hæc angelis sociat. Hæc ex
 leuis filios Dei fieri præstat. Cõcurrite omni ex genere
 peccatores; concurrite omnes ex vitii erroribusq; le-
 pto. Cõcurrite omnes quolibet flagitio maculati, atq;
 immundi poenitentes, vouentesq; concurrite ad tam ma-
 gnum compediolum vileq; sacrificium cum omni læ-
 ritia offerentes. Hilarem enim datorem diligit Deus.
 Quisquis; quod offerat habuerit, hoc offerat munus.
 Quod ita noster princeps sacrodotum instituit, acceptum-
 que præ omnibus esse mandauit, vt vsq; ad duo minuta
 calcem; aquæ frigidæ mensuras huius perduxerit sa-
 crilegæ pacæ promittens, etsi hæc defunt, hominibus bo-
 nae voluntatis. Itaq; hoc vnũ studiosè nũc agendũ est ec-
 clesiasticis, & præsertim Canonicis, vt tã sint liberales in
 actibus eleemolynis ad redimenda sua peccata, quã fuerũt
 prius liberales ad suppeditandũ sumptus, quò repulsa
 SS. Concilij Triditini reformatione, in antiqua sua ex-
 ceptione, & impudè peccandi libertate permanere possent.

*Insignes eleemo-
 lynæ effectus,
 Tob. 4.*

De benevolentia. CAP. XXXII.

QVIA D. Ambrosij sententiam secuti supra be-
 neficentiam in liberalitatem, & benevolentiam
 diuisimus: pertractatis iis, quæ ad liberalitatem
 decernant, huic nostro instituto congruentia, pertinere vi-
 detur. proximum nũc est, vt de benevolentia tractemus:
 que duplex est: alia enim est, quã quisq; erga nos habet,
 cum primum illud in officio est, vt ei plurimum tribuamus,
 à quo plurimum diligimur. Sed hæc nõ adulescentulorum
 X ij more.

*Benevolentia
 duplex est.*

a Cic. lib. 1. offic.
b lib. 1. offic.
cap. 12.
c e. non satis.
dist. 86. et Am-
bros. d. lib. 1. of-
fic. cap. 30.
Gratitudo.

d lib. 1. offic.
Duo liberali-
tatis genera.

Acceptori be-
neficiorum quis
delectus sit ha-
bendus.

e Cic. d. lib. 1. de
offic.
f lib. 1. cap. 31.

more, ardore quodam amoris, sed stabilitate potius, constantia iudicare debemus^a. Et hæc benevolentia liberalitati coniuncta est. Imò, vt D. Ambrosius inquit, ab illa liberalitas proficiscitur; quia non satis est bene facere, nisi id ex bono fonte, hoc est, ex bona voluntate proficiscatur^c. Altera verò benevolentia est, quam debemus illi, à quo beneficium accepimus, ita vt non eunda, sed referenda sit gratia; atque tunc in ea quædam cura adhibenda est. Nullum enim officium referenda gratia magis necessarium est. Quod si ea, quæ accepis vtenda maiore mensura (si modo posses) reddere Hesiodus: Quidnam beneficio prouocari debemus? an non imitari agros fertiles, qui multum afferunt, quam acceperunt? Etenim si in eos, qui proficimus nobis profuturos non dubitamus officia conferre, quales in eos esse debemus, qui iam profuerunt? circa Cicero duo genera liberalitatis constituit: reddendi beneficij, alterum reddendi; demus, inquit, in nostra potestate est: non reddere, viro bono si modo id facere possit sine iniuria. Acceptorum beneficiorum sunt delectus habendi; nec dubium, sed maximo cuique plurimum debeat. In quo tam primis quo quisque animo, studio, benevolentia ponderandum est. Multi enim multa faciunt remota quadam, sine iudicio, vel modo in omnes, vel respectu quodam, quasi vento, impetu animi incitati. Quæ beneficia æque magna non sunt habenda, atque ea, quæ beneficio, consideratè, constanterque delata sunt. Sed in colloquendo beneficio, & in referenda gratia, si cetera paria sunt, hoc maxime officij est, vt quisque maxime indigeat, ita ei potissimum opitulari. Quod contra plerisque: à quo enim plurimum sperat, etiam si non eget, tamen ei potissimum inferiunt^e. Quod nec D. Ambrosium^f de officiis scribens tuit: Pulchrum, inquit, est, propensioem eius inuentionem, qui tibi beneficium aliquod, aut munus contulerit, si ipse in necessitatem incidit. Quid enim tam officij beneficium, quam non reddere quod accepis? Nec mihi pari, sed vberiore reddendum arbitror, & vltimum potissimum beneficij, vt tantò subuenias, quanto eius cetera

repelas. Etenim superiorem non esse in referendo, quam
 in conferendo beneficio, hoc est, minore esse. Quoniam
 qui prior contulit, tempore superior est, humanitate
 prior. Vnde imitanda nobis est in hoc quoque natura ter-
 raram, quæ susceptum semen multiplicatori solet nu-
 mero reddere, quam acceperit. Esto igitur, vt aliquis
 excusare possit, quod non dederit, quomodo excusare
 potest, quod non reddiderit? Non dare cuiquã vix licet:
 non reddere verò non licet. Ideo pulchrè Salomon ait ^a:
 Si sedens cenare ad mensam potentis, sapienter intel-
 lige ea, quæ apponuntur tibi, & mitte manum tuam;
 scies quod oportet te talia præparare. Si autem insa-
 turabis es; noli concupiscere escas eius; hæc enim obti-
 nem vitam fallacem. Quem nos imitari cupientes sen-
 tentias scripsimus: Conferre gratiam bonum est; at qui
 referre nescit durissimus. Humanitatis exemplum ipsa
 terra suggerit; spontaneos fructus ministrat, quos non
 beatius multiplicatum quoque reddit, quod acceperit.
 Negare tibi pecuniam numeratam non licet, quomodo
 licet acceptam non referre gratiam? In Prouerbiis quo-
 que habes, quod ita plurimum redhibitio ista gratia: a-
 pud Deum consuevit valere, vt etiam in die ruinæ in-
 uentur gratiam, quando possunt præponderare peccata.
 Et quod aliis vtar exemplis, cum Dominus ipse remun-
 rationem vberioremeritorum meritis in euãgelio
 pollicetur, atque exhortetur, vt operemur bonũ opus,
 dicit: Dimitte, & dimittetur vobis: Date, & dabitur
 vobis mensuram bonam, & confertam, & coagitatam,
 & superfluentem dabunt in sinum vestrum.
 Quid autem si reddendi nulla facultas suppetit? In be-
 neficio reddendo, vt D. Ambrosius inquit ^c, plus ani-
 mus, quam sensus operatur, magisque præponderat be-
 neuolentia, quam possibilitas referendi muneris. Gratia
 enim in eo ipso quod habetur, refertur. Magna igitur
 beneuolentia, quæ etiamsi nihil conferat, plus exhibet,
 quam in patrimonio nihil habeat, largitur omnibus,
 licet licet sine vlllo suo dispendio, & lucro omnium. Et
 idcirco præstat beneuolentia super ipsam liberalitatem.
 Dicit illa moribus, quam hæc muneribus. Vbi enim
 decet liberalitas, beneuolentia manet communis quædã

^a Prouerb. 23.

*Sententia ali-
quot ad demon-
strandam gra-
titudinem.*

^b Luc. 6.

^c d. lib. 1. offi-
cap. 32.

*Gratia quomo-
do refertur.*

*Beneuolentia li-
beralitate po-
tior est.*

parens omnium, quae amicitiam connedit, & copiam
In consiliis fidelis, in prosperis laeta, in tribulibus
vt vnusquisque beneuolentis se magis, quam sapienter
credat consiliis. Tolle ex vsu hominum beneuolentiam

*Sine beneuolen-
tia vsus homi-
num esse non
potest.
Beneuolentia in
vsu hominum
necessitas.*

tanquam solem è mundo tuleris, quia sine ea vnus
minum esse non potest: vt peregrinanti monstrare viam
reuocare errantem, deferre hospitium, aquam de
profluente dare, lumen de lumine accendere. Beneuolen-
tia itaque in his est omnibus, tanquam fons aquae
ciens sicientem, tanquam lumen quod etiam in aliis
ceat, nec illis desit, qui de suo lumine alii lumina au-
derint. Est etiam illa beneuolentiae liberalitas, vt si
habet debitoris non soluendo chyrographum, non
debitore consecutus seindens restituas, quod tempore
sui facere nos debere sanctus Iob admonet. Non
habet, non mutuatur; qui non habet, non liberat
grapham. Quid igitur etiam si ipse non exigat
haeredibus referuas, quam potes cum beneuolentia
de sine damno pecuniae representare?

a Iob 31.

Potro beneuolentia, quae de paradyso egressa
Ambrosius inquit, mundum repleuit, augeat
ecclesiae, fidei consortio, caritandi societate, per
gratia necessitudine, mysteriorum communione
tum ad illam cumulandam adiuuant parium fructu
tutum. Siquidem beneuolentia etiam morum
militudinem. Inter dispares vero mores, & fructu
pugnancia beneuolentia esse non potest. Nil
tam infociabile, quam cum aequitate iustitia, quae
compar, & socia beneuolentiae, facit, vt eos, quos
nobis credimus, diligamus: Beneuolentia facit, vt
vulnera utilia magis, quam voluntaria inimicitiis
sint. Beneuolentia facit, vt vnus fiat ex pluribus
niam etsi plures amici sint, vnum fiunt, in quibus
spiritus, & vna sententia est. Simul aduertimus
correctiones in amicitia gratas esse, quae aculeos
dolorem non habent. Compungimur enim coram
fermonibus, sed beneuolentiae delectamur lectio-
Ad summam non omnibus eadem semper officia
bentur, nec personarum semper, sed plerumque carum
& temporum praelationes sunt, vt vicinum quae
dum

*b lib. 1. offic.
cap. 32. et 33.*

*Beneuolentia
etiam moru fa-
cit similitudi-
nem.*

*Correctiones in
amicitia gratas
sunt.*

dem magis, quam fratrem adiuuerit; quoniam & Salomon dicit: Melior est vicinus in proximo, quam frater longe habitans. Et ideo plerumque amici se benevolentiae quisque potius committit, quam fratris necessitudini. Tantum valet benevolentia, vt plerumque pignora vincat naturae.

a Prouerb. 27.

b Ambros. d. lib. 1. offic. cap. 34.

De amicitia & charitate. C A P. XXXIII.

CVm amicitia ex benevolentiae fonte procedat, & amici mutuae benevolentiae suae se committat, vt D. Ambrosius inquit, nunc de illa agere instituetur. Est autem amicitia rerum humanarum & diuinarum cum benevolentia, & charitate consensus. Charitas vero est, definitore D. Augustino, motus animi ad fruendum Deo propter ipsum, & se atque proximum propter Deum. Seu: Est virtus diuinitus infusa, qua Deus diligitur sincerè propter se, & proximus propter Deum. Nihil ita humano generi nocere consuevit, vt amicitiam contemnere, neque eam magno cum studio, & cura obseruatione seruare: sicut è contra nihil est, quod iustas humanas moderetur, ac dirigat, vt hanc omnium virtutum persequi, quod profectò Christus insinuans ait: Si duo ex vobis consenserint in vnum, quicquid petierint accipient. Et rursus: Cum abundauerit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Eiusmodi profectò contemptus, vt D. Ioannes Chrysostomus inquit, omnes haereses genuit: quippe ex eo, quod non diligunt fratres, secundis eorum successibus inuidetur. Ex ea autem inuidia, dominationis ambitione reuertuntur: Porro ex ea ambitione haereses nascebantur. Marco & cum Paulus dixisset: vt denunties quibusdam aliter docere, modum etiam suggerit, quò id fieri possit: nimirum per charitatem. Quemadmodum denique dicitur: Finis legis Christus, hoc est, impletio: ita & praecipuum illud charitati coniungitur, atque ex ea dependet. Metu nempe finis, sanitas est. Itaque cum adest sanitas, praecipuo, ac denuntiatione nihil opus est. Charitatem vero cuiusmodi dicitur: sinceram, & quae non verbis tantum, sed quae sententia, & intimo cordis affectu, proximorumque

c d. lib. 1. offic. cap. 37. & 34.

Amicitia quid sit.

d August. lib. 3. contra academic. cap. 6.

e lib. 3. de doct. Christ. cap. 10.

f Matt. 18. 24.

g Rom. 2. ad 1. Timoth. 1.

Haereses ex contemptu amicitiae sunt ortae. h Tit. 1.

i Rom. 10.

Quae charitas finis sit praecipui: et cuius contemptu haereses nascuntur.

X iij misera-